

14.5.2018

Asia/21

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 27.03.2018 § 52

HEL 2017-013600 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi seuraavan lausunnon Katju Aron sukupuolisensitiivisen varhaiskasvatuksen koulutuksen lisäämistä koskevasta toivomusponnesta:

Helsingissä annettu varhaiskasvatus perustuu varhaiskasvatustalakiin sekä sen nojalle annettuun valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet -asiakirjaan, jonka pohjalta on laadittu Helsingin oma varhaiskasvatussuunnitelma. Helsingin varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa on huomioitu Helsingin kaupungin strategiaohjelma sekä muut toimintaa ohjaavat asiakirjat, kuten esimerkiksi Helsingin kaupungin tasa-arvosuunnitelma.

Helsingin uusi varhaiskasvatussuunnitelma on otettu käyttöön elokuussa 2017. Siinä sukupuolten välinen tasa-arvo on huomioitu kautta linjan niin pedagogisen toiminnan järjestämisessä, oppimisympäristöjen suunnittelussa kuin toimintakulttuuriin ja kasvattajien toimintaan liittyvissä asioissa. Helsingin varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti varhaiskasvatus on sukupuolisensitiivistä ja henkilöstön odotetaan rohkaisevan lapsia tekemään valintoja ilman sukupuoleen sidottuja stereotyyppisiä rooleja ja ennako-odotuksia.

Toimintakulttuurin kehittämisen kannalta on tärkeää, että yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskevista asenteista keskustellaan työyhteisössä. Lisäksi tulee pohtia miten esimerkiksi kieleen, etnisyyteen, katsomukseen, vammaisuuteen, sukupuoleen ja sen moninaisuuteen liittyvät asenteet näkyvät puheissa, eleissä, teoissa ja toimintatavoissa. Vuoro vaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä tavat toimia stereotyyppisten oletusten mukaisesti välittyvät lapsille ja henkilöstön on tärkeää tulla tietoisiksi omista toimintatavoistaan ja päästä eroon sukupuolittuneista käytännöistä.

Jo ennen varhaiskasvatussuunnitelman uudistamista vuonna 2017 on stereotyyppioita pyritty haastamaan muun muassa toteuttamalla erilaisia koulutuksia ja kehittämishankkeita. Tällainen oli esimerkiksi Naisasialiitto Unionin sukupuolisensitiivisen varhaiskasvatuksen hanke, jossa tutkimuksen keinoin havaittiin, että sukupuolisidonnaisia käytänteitä on

---

vielä paljon. Hankkeessa mukana olleissa päiväkodeissa käytäntöjä kehitettiin sukupuolisensitiivisemmiksi ja saatuja kokemuksia on pyritty hyödyntämään toiminnan kehittämässä laajemminkin.

Uuden varhaiskasvatussuunnitelman käyttöönottoon liittyen järjestettiin vuosina 2016-2017 henkilöstölle täydennyskoulutusta, jossa käsiteltiin yhtenä teemana sitä, että toiminnan tulee olla pedagogisesta perustelua ja perustua lasten mielenkiinnon kohteisiin ilman, että sukupuoleen liittyvät odotukset ja stereotyyppit määrittävät, minkälaista toimintaa lapsille tarjotaan. Näihin koulutuksiin osallistui vuosina 2016 - 2017 n. 1 900 varhaiskasvatuksen työntekijää.

Uuden varhaiskasvatussuunnitelman mukaisten toimintatapojen ja pedagogisen ajattelun käyttöön otto vaatii sekä lisää täydennyskoulutusta että asioiden yhteistä käsittelyä työyhteisöissä. Kasvatus- ja koulutuslautakunta pitää tärkeänä, että sukupuolisensitiivinen varhaiskasvatus on yhtenä läpileikkaavana teemana tulevissa koulutuksissa ja että pedagogisessa toiminnassa lähdetään lasten yksilöllisistä tarpeista ja mielenkiinnon kohteista ilman sukupuoleen liittyviä ennako-odotuksia. Lautakunta pitää tärkeänä myös, että sijaisjärjestelyin varmistetaan henkilökunnalle käytännön mahdollisuus osallistua koulutuksiin.

Käsittely

27.03.2018 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lisätään viimeisen kappaleen loppuun: Lautakunta pitää tärkeänä myös, että sijaisjärjestelyin varmistetaan henkilökunnalle käytännön mahdollisuus osallistua koulutuksiin.

Kannattaja: Pia Pakarinen

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Petra Malinin tekemän ja Pia Pakarisen kannattaman vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Dani Niskanen: Korvataan 4. kappaleen viimeinen lause "Vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä tavat toimia stereotyyppisten oletusten mukaisesti välittyvät lapsille ja henkilöstön on tärkeää tulla tietoisiksi omista toimintatavoistaan ja päästä eroon sukupuolittuneista käytännöistä" seuraavalla muotoilulla:

"Vuorovaikutuksen mallit sekä tavat toimia stereotyyppisten oletusten mukaisesti välittyvät lapsille ja henkilöstön on tärkeää tulla tietoisiksi omista toimintatavoistaan. Ongelma ei ole tyttöjen kutsuminen tytöiksi tai poikien kutsuminen pojiksi, vaan se, jos sukupuoleen liittyvät stereo-

14.5.2018

Asia/21

typiat määräävät automaattisesti sen, minkälaista toimintaa lapsille tarjotaan."

Kannattaja: Pia Pakarinen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Korvataan 4. kappaleen viimeinen lause "Vuorovaikutuksen ja kielenkäytön mallit sekä tavat toimia stereotyyppisten oletusten mukaisesti välittyvät lapsille ja henkilöstön on tärkeää tulla tietoisiksi omista toimintatavoistaan ja päästä eroon sukupuolittuneista käytännöistä" seuraavalla muotoilulla: "Vuorovaikutuksen mallit sekä tavat toimia stereotyyppisten oletusten mukaisesti välittyvät lapsille ja henkilöstön on tärkeää tulla tietoisiksi omista toimintatavoistaan. Ongelma ei ole tyttöjen kutsuminen tytöiksi tai poikien kutsuminen pojiksi, vaan se, jos sukupuoleen liittyvät stereotypiat määräävät automaattisesti sen, minkälaista toimintaa lapsille tarjotaan."

Jaa-äännet: 7

Ted Apter, Fatim Diarra, Martina Harms-Aalto, Emma Kari, Otso Kivikas, Petra Malin, Kirsi Pihlaja

Ei-äännet: 3

Pia Kopra, Dani Niskanen, Pia Pakarinen

Tyhjä: 3

Tarik Ahsanullah, Ville Jalovaara, Abdirahim Mohamed

Poissa: 0

Suoritettua äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Dani Niskasen vastaehdotuksen äänin 7–3. Tyhjää äänesti 3.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Mikko Mäkelä, kehittämisen tuen päällikkö, puhelin: 310 24378
mikko.makela(a)hel.fi